

Үөһээ Дьааны оройуона
Арыылаах нэһилиэгэ
Арыылаахтаабы оҕо сада

**Орто бөлөх оҕолоругар аналлаах
интегрированной дьарык
«Доруобуйа дойдутугар айан»**

Иитээччи: Саввинова В.Н.

Сыала: О5о доруобуйатын хамсаныылаах эрчиллиилэр, оонньообун ненуе бөбөргөтүү.

Сурун соруктар:

1. Уерэтии:

- Тегуруччу хаамы уонна сууруу сатабылын чочуйуу
- Гимнастической скамейканын хаамы сатабылын чочуйуу
- Миэстэттэн миэстэ5э ыстаныны чочуйуу
- Быыс ибинэн сыллан тахсаабыны чочуйуу
- *О5о санатын сайыннары:* О5о улахан кибини кытта кэпсэтиитигэр интэриэи тарды (ыйытыны бол5ойон истии, сепке эппиэттээн) оболору оонньоуга тарды.

2. Сайыннары:

- Беле5унэн биир тэннэ улэлиир сыбыаны сайыннары
- Муччургэннээх сырыларга интэриэи кебутуу
- Бэйэ бэйэ5э кемелеьерге иитии.

3. Иитии:

- Дисциплиинэ5э сыбыары
- Эт-хаан етунэн эрчиллэргэ ба5аны кебутуу

Туттар тэриллэр:

Суруктаах кэмбиэр, слайдалар, скамейка, хортунтан онобуллубут таастар, мээчиктэр (кокостар), 2 корзина, сундук, эмп, битэмийн хаалара.

1. Уйул5аны бэлэмнээн

Утуе кунунэн кунду оболор! Бугун мин эбиэхэ кэлэн ибэн почтальонтан сурук туттум. Бу суругу африкаттан Доктор Айболит суруйбут. Африка кыылларыгар битэмийн наада буолла диэбит. Бу битэмийннэр «Доруобуйа» дойдутугар бааллар уу. «О5олоор бааалыста кемелеьун» - диэбит Айболит.

- Биьиги Айболикка кемелеьебут дуо, оболоор?

- Дьэ эрэ, билигин оччогуна 10тан 1 диэри аа5абыт уонна «лимпопо» диэн санарабыт, оччогуна биьиги «доруобуйа» дойдутугар баар буолан хаалыахпыт. Онно тийэн битэмийннэрдээх сундуугу кердүөхпүт.

(оболор 10тан 1 гэ диэри аа5аллар уонна «лимпопо» диэттерин кытта экранна доруобуйа дойдута кестер, аптаах музыка тыаьыыр)

- Оо, биьиги доруобуйа дойдутугар кэллибит дии, оболоор. Бу дойду элбэх кистэлэннээх уонна сэрэхтээх сирдэрдээх. Билигин биьиги Айболит ыйбыт сирдэринэн айанныахпыт.

2. Тэттик эрчиллиилэр.

(слайда5а муора биэрэгэ кестер)

-Чэ, эрэ бары стройга турдубут. Биьиги билигин муора биэрэгин устун стройдаан барыхпыт. Равняйсь, смирно! Направо! На месте шагом марш! Вперед шагом марш! Раз, раз, раз, два, три ...

- Бегом марш!

- Итии кумахтаах сиргэ кэллибит. Атахпытын итии кумахха сиеппэт туьутган атахпыт тебетугэр хаамабыт. Илиибитин етукпутугэр тутабыт.

- Аны таастардаах сир кэллэ тинилэхпитигэр хаамабыт илиибитин кэннибитигэр тутабыт.

- Тыый, урдук хайалар кэллилэр. Хайага ытгарбытыгар тобукпутун ере кетеген хаамабыт.

- Хайа урдугэр тагыстыбыт! Маладьыастар! Маршировка хаамытын хаамабыт. Раз! Раз! Раз, два, три!... Стой! Раз, два! Налево!

(тохтуулар)

3. Эти-хааны эрчийэр гимнастика

1. И.п. – стойка на ширине ступни, руки внизу. 1 – поднять руки в стороны; 2 – руки за голову; 3 – руки в сторону; 4 – исходное положение (5-6 раз)
2. И.п. – стойка ноги на ширине плеч, руки на поясе. 1 – руки в стороны; 2 – наклониться вперед, коснуться пола; 3 – выпрямиться руки в стороны; 4 – исходное положение (4-5 раз)
3. И.п. – стойка ноги на ширине ступни, руки за головой. 1-2 – присесть, руки в стороны; 3-4 – исходное положение (5-6 раз)
4. И.п. – стойка ноги врозь, руки на поясе. 1-2 – поворот вправо, исходное положение; 3-4 – поворот влево, исходное положение
5. И.п. – ноги вместе, руки вдоль туловища. 1 – прыжком ноги врозь, руки в стороны; 2 – исходное положение. Выполняется под счет воспитателя 1-8, затем пауза и повторить 1 раз.

Дыхательные упражнения: вдох и выдох

4. Сурун эрчиллиилэр:

- Оболоор, биьиги сэрэхтээх сирдэрбитигэр кэллибит. Бу сирдэри биьиги сэрэнэн, болбомтолоохтук туоруохтаахпыт.

(слайда5а улахан аппа уонна муоста кестер)

- Оо, иннибитигэр сурдээх улахан аппа сытар эбит. Бу аппаны муостанан эрэ туоруохпутун сеп. Равновесиябытын тутар гына илиибитин икки диэки ере тутан хаамабыт. *(скамейка урдунэн хаамаллар)*

- Маладьыастар, олус хорсун оҕолор эбиккит!

- Аны иннибитигэр олус куустээх суруктээх уруйэ суурэ сытар. Маны таастан тааска ыстанан эрэ туоруур кыахтаахпыт. *(таастан таска ыстаналлар)*

- Уруйэни эмиэ туораатыбыт! Олус сымса оҕолор эбиккит! Маладьыастар!

5. Релаксация

- Сылайдыгыт дуо оҕолоор? Биьиги билигин кыратык олорон эрэ сынньана туьуехпут.

(зал ортотугар кэлэн муостага тегуруччу олороллор, бытаан музыка тыаьыыр)

Релаксация: Бугун олус кэрэ, сылаас кун буолбут. Эьиги сып сырдык сылаас кумахтаах муора биэрэгэр олорогут. Илиигитинэн сылаас кумагы таарыйан керегут. Санныгытын, сискитин кеннерегут уонна кун диэки мичилийэ керегут. Муора салгына учугэйиэн, ырааьыан! Муора салгынын эьирийэн ылабыт. *(Салгыны муннубутунан эьирийэбит, аьахпытынан таьаарабыт. 3 тегул хатылыбыт)* Муора салгына эьиэхэ куус-уох эбэр. Олус диэн сынньанныбыт. Аны харахпытын арыяабыт уонна бэйэ бэйэбитигэр кун курдук мичээрдэьиэхэйин!

6. Эстафетнай оонньуу

(Экранна пальма уунэн турара кестер)

- Хайа, оҕолоор, бу туохтар уунэн туралларый? *(Пальмалар)* Пальмага туох уунэрий? Маладьыастар, пальмага кокостар уунэллэр. Наьаа мэник эбисийээнэ оҕолоро кокостары дэлби ыан кэбиспитгэр эбит дии. Билигин биьиги бу кокостары барытын хомуйан кэбиьиэхпит. Ону биьиги икки хамаандага арахсан хомуйуохпут. *(икки хамаандага арахсаллар: тиинэр уонна кубахтар)*

Эстафетнай курэх: хамаанда оонньооччулара биир биир суурэн тийэн биирдии кокоьу тутан кэлэн корзинага угаллар. *(икки корзина)*

(экранна уербут эбисийээнэлэр кестеллер)

- Керун эрэ оБолор, кокостары хомуйан биэрбиккититтэн эбисийээнэлэр уербуттэр уонна эьиэхэ олус диэн махтаналлар!

7. Сурун эрчиллии

- Дьэ, эрэ оБолоор, битэмииммитин буларбытыгар биьиэхэ бутэьик туьумэх хаалла. Бу туьумэххэ биьиги кыараБас таастар быыстарынан киирэн тахсыахпытын наада. Дьэ онно битэмииннээх сундуукпут баар буолуохтаах.

(ОБолор быыьынан сыьллан тахсаллар, битэмииннэрдээх сундуугу булаллар)

- Оо, оБолоор маладьыастар! Битэмииннэрдээх сундуугу буллугут дии! Африка кыьллара, кетердере утуерэн уерэр буоллулар! Бу сундуугу мин почтанан Африкага доктор Айболикка ьытыам!

8. Тумук.

-Аны биьиги билигин теттеру дьээбитигэр теннуехпут. 1 тэн 10 на диэри ааБабьт уонна эмиэ лимпопо диибит.

- Бу дьарьгы теье себулээтигит оБолоор? Биьиги кимиэхэ кемелестубут? Ханьык дойдуга баран кэллибит.